

Datum van de excursie:	28 April 2017
Bezochte gebied:	Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad, Excursie van 08.00 tot 16.00 uur
Begeleider:	Robert de Groot

Weer: Straffe NW wind, temperatuur niet hoger dan 10 of 11 °C, twee keer een paar druppels regen, verder ook veel zon.

Opmerkelijk: Roodhalsgans

Soortenlijst

Nederlandse naam	English name	Scientific name
Fuut	Great Crested Grebe	Podiceps cristatus
Dodaars	Little Grebe	Tachybaptus ruficollis
Aalscholver	Great Cormorant	Phalacrocorax carbo
Grote zilverreiger	Great Egret	Casmerodius albus
Blauwe reiger	Grey Heron	Ardea cinerea
Lepelaar	(Eurasian) Spoonbill	Platalea leucorodia
Knobbelzwaan	Mute Swan	Cygnus olor
Grauwe gans	Greylag Goose	Anser anser
Brandgans	Barnacle Goose	Branta leucopsis
Roodhalsgans	Red-breasted Goose	Branta ruficollis
Bergeend	(Common) Shelduck	Tadorna tadorna
Nijlgans	Egyptian Goose	Alopochen aegyptiacus
Smient	(Eurasian) Wigeon	Anas penelope
Wilde eend	Mallard	Anas platyrhynchos
Krakeend	Gadwall	Anas strepera
Pijlstaart	(Northern) Pintail	Anas acuta
Slobeend	(Northern) Shoveler	Anas clypeata
Wintertaling	(Common) Teal	Anas crecca
Tafeleend	(Common) Pochard	Aythya ferina
Kuifeend	Tufted Duck	Aythya fuligula
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	Circus aeruginosus
Buizerd	(Common) Buzzard	Buteo buteo
Zeearend	White-tailed Eagle	Haliaeetus albicilla
Torenvalk	(Common) Kestrel	Falco tinnunculus
Meerkoet	(Common) Coot	Fulica atra
Scholekster	Oystercatcher	Haematopus ostralegus
Kluut	Avocet	Recurvirostra avosetta
Bontbekplevier	Great ringed Plover	Charadrius hiaticula
Kleine plevier	Little ringed Plover	Charadrius dubius
Kievit	Northern Lapwing	Vanellus vanellus
Bonte strandloper	Dunlin	Calidris alpina
Kemphaan	Ruff	Philomachus pugnax
(H) Grutto	Black-tailed Godwit	Limosa limosa
Tureluur	(Common) Redshank	Tringa totanus
Zwarte ruiters	Spotted Redshank	Tringa erythropus
Groenpootruiter	(Common) Greenshank	Tringa nebularia
Dwergmeeuw	Little Gull	Larus minutus
Kokmeeuw	Black headed Gull	Chroicocephalus ridibundus
Zilvermeeuw	Herring Gull	Larus argentatus
Kleine mantelmeeuw	Lesser Black-backed Gull	Larus fuscus
Visdief	(Common) Tern	Sterna hirundo

Flevo Birdwatching

	Zwarte stern	Black Tern	Chlidonias niger
	Houtduif	Wood Pigeon	Columba palumbus
	Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	Dendrocopos major
	Boerenzwaluw	Barn Swallow	Hirundo rustica
	Huiszwaluw	House Martin	Delichon urbica
	Witte kwikstaart	White Wagtail	Motacilla alba
	Gele kwikstaart	Yellow Wagtail	Motacilla flava
	Winterkoning	Wren	Troglodytes troglodytes
	Heggenus	Dunnock	Prunella modularis
	Roodborst	Robin	Erithacus rubecula
(H)	Nachtegaal	Rufous Nightingale	Luscinia megarhynchos
	Blauwborst	Bluethroat	Luscinia svecica
	Gekraagde roodstaart	(Common) Redstart	Phoenicurus phoenicurus
	Roodborsttapuit	(Common) Stonechat	Saxicola torquata
	Tapuit	Northern Wheatear	Oenanthe oenanthe
	Merel	Blackbird	Turdus merula
	Zanglijster	Song Thrush	Turdus philomelos
(H)	Sprinkhaanzanger	Grasshopper Warbler	Locustella naevia
	Rietzanger	Sedge Warbler	Acrocephalus schoenobaenus
(H)	Kleine karekiet	Reed Warbler	Acrocephalus scirpaceus
	Tuinfluiter	Garden Warbler	Sylvia borin
	Zwartkop	Blackcap	Sylvia atricapilla
	Fitis	Willow Warbler	Phylloscopus trochilus
	Tjiftjaf	Chiffchaff	Phylloscopus collybita
	Pimpelmees	Blue Tit	Parus caeruleus
	Koolmees	Great Tit	Parus major
	Boomkruiper	Short-toed Treecreeper	Certhia brachydactyla
	Spreeuw	(Common) Starling	Sturnus vulgaris
	Gaai	(Eurasian) Jay	Garrulus glandarius
	Ekster	Magpie	Pica pica
	Kauw	(Eurasian) Jackdaw	Corvus monedula
	Raaf	(Common) Raven	Corvus corax
	Zwarte kraai	Carrion Crow	Corvus corone
	Huiszus	House Sparrow	Passer domesticus
	Vink	Chaffinch	Fringilla coelebs
(H)	Groenling	Greenfinch	Chloris chloris
	Putter	Goldfinch	Carduelis carduelis
	Rietgors	Reed Bunting	Emberiza schoeniclus
	..	..	..
	74	5	79
	Soorten waargenomen / Species observed	(H) = Alleen gehoord / Heard only	Total

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Zeearend (10) Deze plek wordt in de winter vaak afgesloten, om in de Driehoek (het voormalig bos er vlak voor) rust te bieden aan de grote grazers. Het pad naar deze hut begint bij het Informatiecentrum van Staatsbosbeheer aan de Knardijk. Vandaar kan je in 15 minuten naar deze hut wandelen, maar er is vaak onderweg meer te zien. Karpers onder de bruggen, mezen, Boomkruiper en soms Grauwe Vliegenvanger in het bos. Daarna Fuut bij de Zigzag brug en dan in het knekelveld van dode bomen vaak Putter, Vink,

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Gekraagde Roodstaart, Tjiftjaf en soms Raaf. Een groep Belgen zag hier ooit de Eleonora's Valk. Dat is voor mindere goden niet weggelegd. Vanuit de hut een weids uitzicht. Let vooral op langs de randen van alle plassen, altijd waadvogels en eenden. Ook een blik op het nest van de Zeearend, maar dan wel 3.3 kilometer ver: Wanneer we het bos in lopen zingen er aardig wat vogels. Maar ze in de kijker krijgen is moeilijker. Tjiftjaf en Fitis zijn op geluid goed te herkennen, zien is een tweede en dan nog pootkleur zien, problematisch. Een Zanglijster naast het pad helpt dan veel beter mee, bleef heel lang zitten. Pimpel- en Koolmees komen langs vliegen en worden op hun landingsplek gedetermineerd. Werd er vorig weekend nog aangekondigd dat het pad door de Driehoek op 1 Mei open zou gaan, bleek het toch nu al open te zijn, mooi zo. Vanaf de brug de eerste Boerenzwaluwen, Rietgors en Putters. Winterkoningen in behoorlijke aantallen verkondigen hun territorium, en we zien een aantal Tapuiten op en tussen de rottende stammen. Kort een glimp van een Gele Kwikstaart, en in de verte Bruine Kiekendief. Die is de hele dag ook in de verte gebleven. Ongeveer het eerste dat we zien vanuit de hut is een Roodhalsgans tussen de Brandganzen. Wat een mooi beest, met een prachtig design op kop en borst. Het dier is wel onrustig, alsof er geen aansluiting is met de Brandganzen. De grote vlakke voor de hut staat onder water en honderden Kemphanen en Bonte Strandlopers foerageren er. De Kemphebben zien er vrij uniform uit, maar hun eega's vertonen grote variatie. Dat moet vrouwtjes bekoren en concurrenten imponeren. Maar op dit moment wordt er niet gevochten, alleen gegeten. We zien eenden: Krak-, Wilde-, Slob- en Bergeend, Smient, Wintertaling en Pijlstaart. Er lopen ook nog andere waadvogels, we horen Groenpootruiter en Tureluur, maar in de verte. Bontbekplevieren zitten dichterbij en hun snavel heeft oranje, dus geen ID-probleem. Twee Vossen in beeld: eentje heel ver weg, en de ander ligt vlakbij op het dijkje te maffen. Die laatste viel overigens pas na tien minuten op, en toch zo vol in beeld. Je ziet het pas, als je het ziet. De Zeearend zit op het nest, maar veel meer dan een speldenk(n)opje op het nest zien we niet. Bij de uitgang vliegen de eerste bijen al, het moet dus wel boven de tien graden zijn, maar door de wind voelt het als vijf.

Wigbel's Eiland (11). Deze hut is in 2016 helemaal vernieuwd, het is een kathedraal geworden. Langs het pad naar de hut staan Meidoorns een beetje in bloei, deze bomen hebben de vraatlust/honger van de grazers overleefd. Er zitten Fitis en Tjiftjaf in, Putters en erachter vliegt een Grote Zilverreiger op. Vanuit de hut zien we heel erg veel waadvogels, eenden en een Buizerd. Weer veel Kemphanen en Bontjes. Ook op zoek naar de waadvogels die we eerder hoorden. Tureluur komt in beeld, die loopt in de buurt van de Groenpootruiter, maar omdat ze allebei nogal mobiel zijn loopt de Groenpoot uit beeld voordat klanten deze gezien hebben. Dat komt later weer goed. En dan ineens ook Zwarte Ruiters, in zomerkleed, roetzwart. We zien een tiental mannetjes, de vrouwtjes vallen in het niet. Kluten zijn hier ook beter te zien, hun sierlijke tekening, als Japanse tekenkunst, is in de telescoop goed herkenbaar. Koffie in het bezoekerscentrum.

Keersluisplas en Bovenwater (9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars, voor zichtjagers waardeloos. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker. De Knardijk (Vanaf (14) naar het oosten) is de scheiding tussen Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. De bomen aan de voet van de dijk aan de zuidkant zijn uitlopers van de zinkstukken die destijds de dijk beschermden tegen de golfslag, toen Zuidelijk Flevoland nog niet bestond: Het duurt even voordat we met zekerheid het zwart van de ondervleugel zien, de Dwergmeeuwen zitten achter op de plas. Hetzelfde gebeurt met de Zwarte Stern, er vliegen een paar exemplaren, tussen Visdieven, en die lijken soms ook donkerder onder de dan vigerende lichtomstandigheden. Maar na wat bochten en wendingen hebben we zekerheid. Sterns en meeuwen zijn overigens druk met het wegvangen van insecten op en boven het wateroppervlak. De visetende eenden zijn vertrokken naar het noorden om te broeden, Kuifeend, Fuut en Aalscholver komen wel in beeld. De laatsten in lange lijnen overvliegend van IJsselmeer naar de broedkolonie. We keren op de Knardijk om en gaan naar het volgende punt.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: We tikken Tafeleend af voor de lijst, een viertal woorden met mooie bruin-rode koppen, grijs lijf en zwarte kont. Er

zitten in het veld tussen de Meidoorns veel Brandganzen. Een klein aantal Knobbelzwanen, Rietgorzen vlak bij ons, in het riet langs de weg. Een Sprinkhaanrietzanger ratelt voortdurend, maar we zien hem niet. Geluid van Snor is toch nog sneller, de .mpeg file op de telefoon geeft uitsluitel. Hier ook een Groenpootruiter die wel in beeld blijft.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er omheen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Er staan al twee auto's als we aankomen, maar we kunnen er nog bij. Het weidse uitzicht is imponerend, maar eigenlijk ook triest om te zien. Eigenlijk staat er hier binnen het hek geen boom meer in beeld die vitaal is. Pas ver weg, waar de moerassen beginnen, staan Wilgen met een kans van overleven. Hoeveel meer variatie had er in de vegetatie kunnen zijn? En als gevolg daarvan; Hoeveel meer soorten vogels? Grote groepen Brandganzen, de hele grote kuddes Konik, Edelhert en Heckrund. Grote Zilverreigers, duidelijk afstekend tegen het bruin en groen van de vlaktes. Witte Kwikstaart, Raaf en Knobbelzwaan.

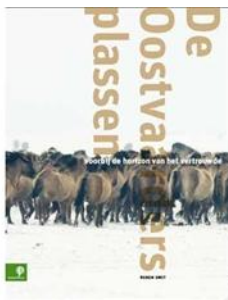
Kotterbos (2) Hoog opgaand loofbos dat net buiten het afgesloten gedeelte van het park ligt. De hondenuitlaters lopen meestal niet heel ver het bos in, dus na de eerste honderd meter heb je de meeste hondenoep wel gehad. In de broedtijd met Wielewaal en Appelvink. Er liggen een paar kleine poelen in, die broedende Dodaars hebben, vanaf een uitkijkheuvel kan je ver het afgesloten terrein in kijken. Bij de parkeerplaats zingt een Nachtegaal, en even verder een tweede. We vinden de Dodaars op twee poelen. Bij de eerste poel is het een spelletje verstoppertje. Maar telkens heel kort boven water komend kunnen ze toch gefotografeerd worden. Er zitten hier zeker vier individuen, waarschijnlijk twee paar die jodelend hun territoria aangeven. Meerkoet en Wilde Eend zitten hier ook, en zeker Meerkoet is een onplezierige buurman/vrouw om te hebben, agressief als ze zijn in de broedtijd. Later in het jaar gaan ze allemaal weer aan de bètablokkers en komen dan in groepen van soms wel honderden bij elkaar. Nu zijn het asociale krengetjes. Op de heuvel is het winderig, we checken de horizon of die Zeearenden nog willen vliegen, maar helaas zonder resultaat.

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen worden opengeschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Eerst nog even een bakkie, en dan naar boven. Er komt een twintigtal kinderen met begeleiders van het Kraaiennest naar beneden en daarna is het leeg. We zien de Kluten op de eilandjes, evenals Kleine Plevier, Kievit, Grauwe Gans en Wilde Eend. Veilige broedplek, als je de meeuwen weet weg te houden. Weer verre Kiekendieven, maar dichterbij twee Lepelaars. Hun typische manier van foerageren komt goed in beeld. Op het moment dat we besluiten om richting huis te gaan, komt er een Vos aangelopen langs de waterkant. De ganzen die honderdvijftig meter verder lopen beginnen richting waterkant te gaan. De Lepelaars gaan onverstoord verder. Ineens schakelt de |Vos naar de vijfde versnelling en racet naar een koppel ganzen met jongen af die nog zo'n 15 meter van de oever zijn. De volwassen dieren gaan omhoog en de jongen moeten het maar zien te rooien. De Vos bijt er vijf dood, voordat de laatsten het water hebben bereikt en veilig zijn. Het laatste slachtoffer wordt min of meer begraven, en het lijkt erop dat de Vos met de anderen geen raad weet. Pogingen om er meer dan één in de bek te nemen mislukken. We keren het schouwspel de rug toe en gaan weer huiswaarts.

Flevo Birdwatching

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

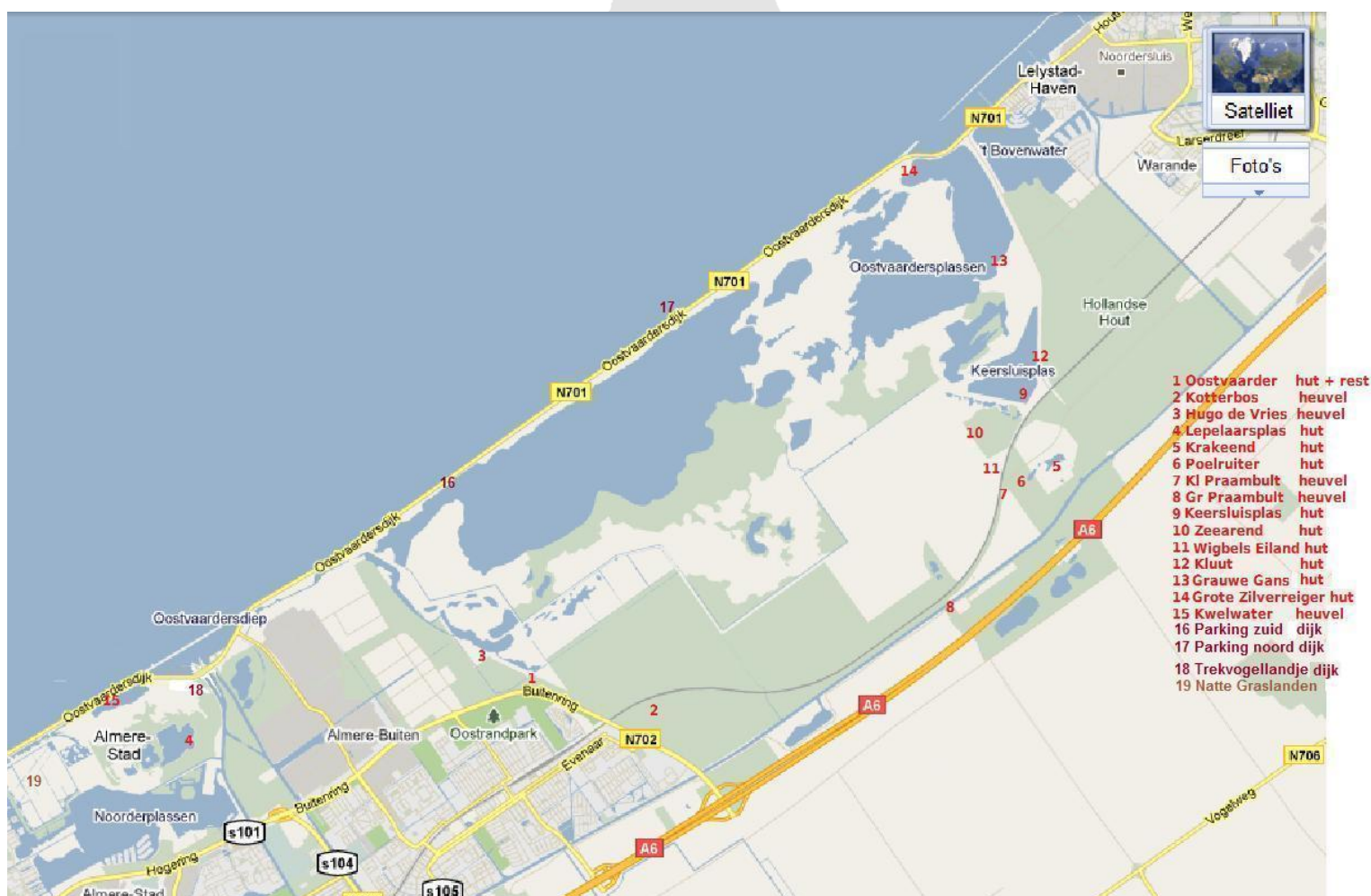

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen en Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodembodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever : Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Hutten en uitkijkheuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Websites met recente informatie:

Algemeen, doorzoekbaar op gebied, soort, tijdvak: www.waarneming.nl

Meer gericht op zeldzame vogels (soms zoogdieren): <https://www.dutchbirding.nl/>

Flevo Birdwatching, van jullie excursie: <http://www.birdsnetherlands.nl/>

Rafiki Birdwatching, jullie gids (binnenkort in Spanje): <http://rafiki-birdwatching.eu/>

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

